Wymagania edukacyjne z języka polskiego

dla klasy VIII na rok szkolny 2024/2025

I. ZASADY OGÓLNE

Cele oceniania:

- sprawdzenie poziomu opanowania wiedzy i zdobytych umiejętności
- mobilizowanie ucznia do dalszej pracy
- stymulowanie rozwoju ucznia
- diagnozowanie poziomu nauczania
- wspieranie ucznia

II.OBSZARY AKTYWNOŚCI PODLEGAJĄCE OCENIE

Na lekcjach języka polskiego oceniane będą:

- odpowiedzi ustne
- prace pisemne dłuższe i krótkie
- technika czytania
- stopień rozumienia czytanego tekstu
- znajomość lektur szkolnych
- sposoby wygłaszania tekstów z pamięci
- odbiór różnych tekstów kultury
- umiejętności ortograficzne i interpunkcyjne

Autorka: Dorota Podorska

© Copyright by WSiP

- wiadomości i umiejętności z nauki o języku
- przygotowanie inscenizacji lub krótkiej scenki (praca w grupach)
- udział w konkursach szkolnych i pozaszkolnych
- udział w akademiach
- zaangażowanie i wkład pracy ucznia

III. SPRAWDZANIE I OCENIANIE OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW

1. Formy aktywności:

- odpowiedzi ustne
- samodzielna praca na lekcji
- praca w grupach
- udział w konkursach na różnym szczeblu
- sprawdziany wiadomości i umiejętności
- kartkówki
- przygotowanie do lekcji
- prezentacje multimedialne
- projekty długoterminowe

2. Sposoby oceniania:

- stopniem
- pochwałą
- oceną opisową
- plusami (aktywność, przygotowanie do lekcji, ćwiczenie)
- 5 *plusów* – ocena bdb

Autorka: Dorota Podorska

© Copyright by WSiP

IV. ZASADY POPRAWIANIA OCEN

1. Każdy uczeń ma prawo do poprawy ocen cząstkowych uzyskanych w różnych aktywnościach.

V. DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH DLA UCZNIÓW Z OPINIĄ WYDANĄ PRZEZ PPP

W stosunku do uczniów z dostosowaniem wymagań edukacyjnych (stwierdzone i zapisane w opinii wydanej przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną), stosowane są następujące ułatwienia:

- Uczniowie mogą zdobyć mniej punktów, aby uzyskać określoną ocenę (dotyczy to sprawdzianów cichego czytania ze zrozumieniem, sprawdzianów z treści lektur obowiązkowych, sprawdzianów wiadomości i umiejętności).

1. Uczniowie mają możliwość poprawy dyktanda (bezbłędne przepisanie tekstu dyktanda z uwzględnieniem poprawek naniesionych przez nauczyciela).

2. Przy ocenie ćwiczeń redakcyjnych uczniów ze stwierdzoną **dysleksją rozwojową** nie bierze się pod uwagę poprawności ortograficznej i interpunkcyjnej, a odpowiednio – komunikatywność wypowiedzi i czytelność, z pominięciem zaburzeń strony graficznej pisma.

3. Nauczyciel uwzględnia przy ocenianiu uczniów z orzeczoną dysleksją indywidualne wytyczne zapisane w poszczególnych opiniach (np. wolne tempo pracy – więcej czasu na sprawdzianach).

VI. WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:
- w wysokim stopniu opanował wiedzę i umiejętności określone przez program nauczania w danej klasie;
- funkcjonalnie posługuje się zdobytymi wiadomościami;
- świadomie i funkcjonalnie używa bogatej terminologii;
- pracuje samodzielnie, nie powiela cudzych poglądów, jest kreatywny;
- jest oczytany, rozumie i wykorzystuje w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych przeczytane teksty;
- samodzielnie analizuje i interpretuje teksty kultury (utwory literackie, dzieła sztuki, filmy);
- formułuje problemy, proponuje, jak je rozwiązać;
- tworzy bezbłędne wypowiedzi ustne i pisemne zarówno pod względem treści, jak i formy oraz kompozycji: zachowuje odpowiedni styl wypowiedzi; posługuje się bogatym słownictwem, bezbłędnie stosuje zasady interpunkcji i ortografii;

Autorka: Dorota Podorska

© Copyright by WSiP

• bierze udział w konkursach przedmiotowych i osiąga w nich sukcesy.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- wykonuje rozmaite zadania i czynności „poprawnie", „samodzielnie", „świadomie", „ciekawie".
- Pracuje zazwyczaj samodzielnie, wie i umie wyjaśnić. Jego wypowiedzi, zarówno ustne, jak i pisemne, są wolne od błędów, wyczerpujące, pomysłowe, twórcze. Uczeń mówi pełnymi zdaniami, uzasadnia swoją wypowiedź, znajduje w tekście przykłady na poparcie swych słów. Umie się odnieść do świata zewnętrznego, jeśli zachodzi taka potrzeba.
- Podczas pracy w grupie uczeń staje się liderem, umie nie tylko współpracować, lecz także nadaje ton działaniom innych, wprowadza nowe rozwiązania i pomysły.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- Na ogół podejmuje wszystkie działania, ale popełnia nieliczne błędy. Zapis „na ogół" oznacza, że jego prace są wykonane dobrze, choć zawierają usterki.
- Ponadto uczeń nie zawsze umie uzasadnić swoją wypowiedź, wie, ale nie wyjaśnia omawianych zjawisk.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- Podejmuje działania, ale nie kończą się one pełnym sukcesem.
- Uczeń pracuje, ale popełnia błędy, polecenia są wykonywane nieprecyzyjnie.
- Uczeń nie jest pewien swoich wypowiedzi pisemnych i ustnych.
- Jego przemyślenia są powierzchowne lub odtwórcze, ale pracuje, czyli „stara się".

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- Wykonuje polecenia „z pomocą nauczyciela". W tym wypadku prowadzący musi sam zdecydować, jak duża jest jego pomoc. Trzeba też pamiętać o indywidualizowaniu zarówno treści, jak i tempa pracy. Ważne jest, aby uczeń, który osiąga oceny dopuszczające, podejmował pracę, wykazywał starania.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, którego wyniki

Autorka: Dorota Podorska

© Copyright by WSiP

- Nie osiągają poziomu wymagań koniecznych, w związku z tym nie jest w stanie, nawet z pomocą nauczyciela, wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności.
- Uczeń lekceważy swoje obowiązki, nie chce nadrobić zaległości.
- Brak wiedzy i umiejętności uniemożliwia mu dalsze zdobywanie wiedzy.

VII. USTALENIA KOŃCOWE

1. Oceniam:

    - systematycznie
    - rzetelnie
    - sprawiedliwie

2. Oceny są jawne

3. Aktywność na lekcji, np. częste zgłaszanie, udzielanie poprawnych odpowiedzi, aktywna praca w grupach może być oceniana plusami „+". Za 5 „+" uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą.

4. Przewidywaną ocenę semestralną i roczną nauczyciel podaje uczniowi na ok. 2 tygodnie przed radą klasyfikacyjną.

6. Jeżeli przewidywaną oceną semestralną lub roczną jest ocena niedostateczna, nauczyciel ma obowiązek poinformować o niej ucznia, a poprzez wychowawcę rodziców (prawnych opiekunów) na piśmie miesiąc przed radą klasyfikacyjną.

7. Ustalona przez nauczyciela na koniec roku szkolnego ocena niedostateczna może być zmieniona tylko w wyniku egzaminu zgodnie z zasadami określonymi w WSO.

VIII. WARUNKI I TRYB UZYSKANIA WYŻSZEJ, NIŻ PRZEWIDYWANA, SEMESTRALNEJ (ROCZNEJ) OCENY KLASYFIKACYJNEJ Z JĘZYKA POLSKIEGO

1. Uczeń **może** starać się o podwyższenie oceny o jeden stopień od proponowanej.

© Copyright by WSiP

2. Chęć podwyższenia oceny należy zgłosić do nauczyciela **niezwłocznie** po podaniu ocen proponowanych.
3. Należy ustalić z nauczycielem formę, treści i terminy poprawy.
4. Wszystkie sprawdziany, kartkówki, dyktanda **muszą być poprawione**, co najmniej, na taką ocenę na jaką uczeń chce podwyższyć ocenę semestralną (roczną).
5. Oceny z odpowiedzi ustnych muszą być poprawione na taką ocenę na jaką uczeń chce podwyższyć ocenę semestralną (roczną).
6. Nauczyciel **może** zadać dodatkową pracę/prace domową/e. O zakresie treści i formie decyduje nauczyciel.

IX. EWALUACJA PZO

Ewaluacja ma na celu określenie efektów pracy dydaktycznej i wychowawczej, na którą mają wpływ: nauczyciel, uczniowie, rodzice.

1. Ewaluacja dokonywana będzie raz w roku.

2. Informacje zbierane będą:

- na podstawie wyników zewnętrznego sprawdzianu umiejętności i kompetencji
- na podstawie wyników prac klasowych, sprawdzianów
- poprzez rozmowy z uczniami i rodzicami

Autorka: Dorota Podorska

© Copyright by WSiP

X. WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY. KLASA 8

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań edukacyjnych na ocenę dopuszczającą.

I. KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

I.1. Czytanie utworów literackich – liryka

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego* (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 8				
ocena dopuszczająca	**ocena dostateczna**	**ocena dobra**	**ocena bardzo dobra**	**ocena celująca**
Uczeń				
UTWORY LIRYCZNE				
– zna pojęcie *literatura piękna*, – wie, że liryka jest jednym z rodzajów literackich, – odróżnia utwór liryczny od innego utworu, – zna podstawowe cechy utworów lirycznych, – wygłasza z pamięci wskazany utwór liryczny, – krótko opowiada, o czym jest przeczytany wiersz, – nazywa swoje wrażenia wywołane lekturą wiersza,	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – wymienia cechy poezji, – czyta wiersz głośno i wyraźnie, – wygłasza z pamięci wskazany utwór liryczny, zwracając uwagę na znaki przestankowe, – wypowiada się na temat przeczytanego wiersza, – podejmuje próbę uzasadnienia swoich wrażeń wywołanych lekturą wiersza, określa nastrój wiersza,	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – uzasadnia, dlaczego utwór należy do liryki, – czyta / wygłasza z pamięci wiersz w odpowiednim tempie, zgodnie z tematem i stylem dzieła, – określa temat wiersza, – opowiada o sytuacji przedstawionej w wierszu, – wyodrębnia obrazy poetyckie,	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: – wyjaśnia, na czym polega język poezji, – czytając / recytując wiersz, stosuje odpowiednie tempo, intonację i modulację, – dokonuje interpretacji głosowej utworu lirycznego, – ciekawie opowiada o sytuacji przedstawionej w wierszu, o podmiocie lirycznym, bohaterach i ich uczuciach,	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: – prezentuje informacje na temat wiersza w dowolnie wybranej formie, w tym w formie interaktywnej, – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór poetycki, stosując różne techniki uczenia się, – tworzy własne przykłady poznanych środków artystycznych,

Autorka: Dorota Podorska

© Copyright by WSiP

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego* (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 8				
ocena dopuszczająca	**ocena dostateczna**	**ocena dobra**	**ocena bardzo dobra**	**ocena celująca**
Uczeń				
UTWORY LIRYCZNE				
– wie, kto to osoba mówiąca w wierszu, – wyjaśnia pojęcie *podmiot liryczny*, – wie, kto to bohater liryczny, – wyjaśnia pojęcie adresata / odbiorcy utworu, – odróżnia podmiot liryczny od adresata, – odróżnia wers od strofy (zwrotki), – wyjaśnia, czym są rym, wers, refren, – zna nazwy środków artystycznych: *epitet*, *porównanie*, *przenośnia*, *wyraz dźwiękonaśladowczy*, *uosobienie*, *apostrofa*, *ożywienie*, *symbol*, *neologizm*, – wymienia elementy rytmizujące: wers, strofa, rym, rytm, – zna pojęcia hymnu, pieśni,	– wskazuje w wierszu wartości ważne dla poety, – tworzy projekt pracy (rysunek, drama itp.) interpretującej wiersz – przekład intersemiotyczny, – nazywa wyrazy wskazujące na osobę mówiącą w wierszu (podmiot liryczny) i adresata, – opowiada o podmiocie lirycznym, przedstawiając jego myśli i uczucia, – określa adresata wiersza, – wskazuje wers ze zwrotem do adresata, – wskazuje bohatera wiersza, – rozpoznaje w wierszach epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, ożywienia, symbole, – wskazuje w wierszu rymy, – rozpoznaje elementy rytmizujące utwór, – rozpoznaje hymn, pieśń, tren,	– nazywa i uzasadnia swoje uczucia wywołane lekturą wiersza, – przedstawia, również w formie przekładu intersemiotycznego (np. rysunek, drama itp.), jak rozumie omawiany wiersz, – wskazuje cechy podmiotu lirycznego, – określa cechy bohatera wiersza, – porównuje i nazywa rymy w dwóch dowolnie wybranych strofach, – rozpoznaje w utworach lirycznych przenośnie, uosobienia, neologizmy artystyczne, – rozpoznaje refren jako element rytmizujący utwór, – wymienia cechy hymnu, pieśni, trenu, fraszki, – wyjaśnia, na czym polega	– opisuje zachowanie bohatera wiersza i wyraża swoją opinię na ten temat, – porównuje doświadczenia bohatera z własnymi, – opisuje adresata wiersza, – wskazuje cytaty, dzięki którym nazywa uczucia wywołane lekturą wiersza, – wyjaśnia, jak rozumie przesłanie wiersza, – wyjaśnia znaczenie przenośne utworu lirycznego, – uzasadnia własne rozumienie wiersza, – rozpoznaje funkcje środków artystycznych w omawianych wierszach, – odróżnia informacje ważne od mniej istotnych, – wskazuje w wierszu elementy rytmizujące, – wskazuje cechy pieśni,	– wyjaśnia funkcje środków artystycznych, – omawia wyczerpująco sytuację przedstawioną w wierszu i odwołuje się do własnych doświadczeń, – interpretuje wiersz i uzasadnia swoją tezę interpretacyjną, odwołując się do elementów utworu, – charakteryzuje podmiot liryczny, odwołując się do treści wiersza, – charakteryzuje bohatera, odwołując się do treści wiersza, – porównuje podmiot liryczny z adresatem i bohaterem wiersza i przedstawia wnioski, – rozpoznaje hymn, pieśń, tren, fraszkę wśród innych gatunków literackich, – tworzy pytania do hipotezy

Autorka: Dorota Podorska

© Copyright by WSiP

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego* (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 8				
ocena dopuszczająca	**ocena dostateczna**	**ocena dobra**	**ocena bardzo dobra**	**ocena celująca**
Uczeń				
UTWORY LIRYCZNE				
fraszki, trenu, – przedstawia tematykę wiersza, – zna pojęcie ironii, – wie, jakie jest przesłanie wiersza, – nazywa wartości ważne dla podmiotu lirycznego – rozpoznaje w utworach lirycznych wartości ważne dla Polaków, – dostrzega w omawianych wierszach elementy historyczne, – wymienia autorów utworów lirycznych wskazanych w *Podstawie programowej*.	fraszkę, – dzieli wersy na sylaby, – wie, na czym polega ironia i rozumie jej funkcje w utworach lirycznych, – rozpoznaje przesłanie utworu i wypowiada się na temat jego aktualności, – na podstawie poznanych wierszy tworzy drabinę wartości ważnych dla Polaków na przestrzeni dziejów, – wymienia wydarzenia historyczne zawarte w omawianych utworach, – rozumie słowo *kontekst* i zna rodzaje kontekstów, – zna elementy z życia autorów utworów lirycznych wskazanych w *Podstawie programowej*.	ironia, – dostrzega ironię w omawianych wierszach, – formułuje przesłanie utworu lirycznego i zastanawia się nad jego aktualnością, – porównuje wartości ważne dla Polaków ze swoimi wartościami, – dostrzega różne konteksty w omawianych utworach lirycznych, – odwołuje się do biografii autora w interpretacji utworów lirycznych.	trenu, fraszki w danym utworze, – definiuje pojęcie ironii, – omawia znaczenie ironii w danym utworze, – wyjaśnia przesłanie utworu lirycznego i ocenia jego aktualność, – omawiając utwory liryczne, nawiązuje do kontekstów: historycznego, biograficznego, filozoficznego, kulturowego, – dostrzega i wskazuje nawiązania biograficzne w omawianych utworach lirycznych.	interpretacyjnej, – w interpretacji utworów lirycznych wykorzystuje odwołania do wartości uniwersalnych związanych z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi, – w interpretacji utworów lirycznych wykorzystuje potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, historycznoliteracki, kulturowy, filozoficzny, społeczny.

Autorka: Dorota Podorska

© Copyright by WSiP

I.1. Czytanie utworów literackich – epika

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego* (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 8				
ocena dopuszczająca	**ocena dostateczna**	**ocena dobra**	**ocena bardzo dobra**	**ocena celująca**
Uczeń				
UTWORY EPICKIE				
– wie, że epika jest jednym z rodzajów literackich, – odróżnia utwór epicki od utworu lirycznego i dramatu, – wymienia elementy świata przedstawionego: czas, miejsce akcji, bohaterowie, wydarzenia, – rozpoznaje fikcję literacką, – wskazuje elementy realistyczne (rzeczywiste) w omawianych utworach epickich, – zna gatunki epickie: mit, bajka, baśń, legenda, przypowieść, opowiadanie, nowela, powieść, epopeja, – wymienia tytuł jako element budowy	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – wymienia cechy utworu epickiego, – opisuje wybrane elementy świata przedstawionego, – wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne w utworach epickich, – wymienia cechy gatunkowe mitu, bajki, baśni, legendy, przypowieści, opowiadania, noweli, powieści, epopei, – wyszukuje w tekście określone informacje, – wskazuje tytuł jako element budowy utworu epickiego, – ustala kolejność zdarzeń, – nazywa rodzaj narratora i narracji, – rozpoznaje rodzaje	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – czyta głośno, wyraźnie, z odpowiednią artykulacją i uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych, – rozpoznaje rodzaj literacki czytanego tekstu – epika, – rozpoznaje czytany utwór jako mit, bajkę, baśń, legendę, przypowieść, opowiadanie, nowelę, powieść, epopeję, – opowiada o elementach świata przedstawionego, – odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych – zna elementy konstrukcyjne utworu epickiego, – opowiada o wybranych	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: – analizuje elementy świata przedstawionego i wyciąga wnioski, – wyjaśnia różnice miedzy elementami realistycznymi i fantastycznymi w utworach epickich, – uzasadnia przynależność – rodzajową utworu do epiki oraz gatunkową do mitu, bajki, baśni, legendy, przypowieści, opowiadania, noweli, powieści, epopei, – rozpoznaje elementy konstrukcyjne utworu epickiego, – rozpoznaje związki przyczynowo-skutkowe, – wskazuje cechy narratora	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: – porównuje elementy świata przedstawionego różnych utworów, – uzasadnia przynależność rodzajową i gatunkową utworu epickiego, podając odpowiednie przykłady, – rozpoznaje funkcje elementów budowy utworu: tytułu, podtytułu, puenty, motta, dedykacji, punktu kulminacyjnego, – prezentuje za pomocą narzędzi interaktywnych, jak rozumie wzajemne zależności miedzy wydarzeniami w utworze, – porównuje narratorów w różnych utworach,

Autorka: Dorota Podorska

© Copyright by WSiP

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego* (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 8				
ocena dopuszczająca	**ocena dostateczna**	**ocena dobra**	**ocena bardzo dobra**	**ocena celująca**
Uczeń				
UTWORY EPICKIE				
utworu epickiego, – wymienia wybrane wydarzenia tworzące akcję utworu, – rozpoznaje, kim jest osoba wypowiadająca się w utworze epickim, – rozpoznaje i wymienia bohaterów utworu, – zna pojęcia: *narrator* i *narracja*, – rozpoznaje w utworze wątek główny, – nazywa swoje wrażenia wywołane lekturą tekstu, – rozpoznaje w tekście znaczenia dosłowne, – opowiada ustnie o treści utworu, zachowując kolejność zdarzeń, – wie, że tekst może mieć znaczenie przenośne, – wie, czym jest alegoria i symbol w utworze	bohaterów w utworze, – przedstawia wybranego bohatera, – wymienia niektóre cechy bohaterów, – rozpoznaje wątki poboczne, – wypowiada się na temat przeczytanego utworu, – wskazuje wartości ważne dla bohaterów, – omawia postawę bohatera, – rozpoznaje w utworze ważne informacje, – tworzy projekt pracy (rysunek, drama, spektakl teatralny itp.) będącej interpretacją utworu – przekład intersemiotyczny, – dostrzega przenośny sens opowieści z Biblii, – rozpoznaje w tekście alegorię i symbol, – rozpoznaje przesłanie utworu, – na podstawie poznanych tekstów tworzy drabinę	wydarzeniach fabuły, – charakteryzuje narratora utworu, – określa, czy dany bohater jest główny czy drugoplanowy, – wymienia większość cech bohaterów, – zbiera informacje o bohaterze, – uzasadnia rodzaj narracji: pierwszoosobowej i trzecioosobowej, – omawia wątek główny, – określa doświadczenia bohaterów, – prezentuje własne rozumienie utworu, – ocenia bohaterów, – rozpoznaje informacje mniej ważne w utworze, – rozpoznaje fakty i opinie, – odczytuje omawiane teksty na podstawie stworzonego przekładu intersemiotycznego, – omawia przenośne znaczenia	w zależności od jego rodzaju, – rozpoznaje rodzaj bohatera w omawianym utworze, – określa relacje łączące bohaterów utworu, – uzasadnia wskazane cechy bohaterów, odwołując się do treści utworu, – selekcjonuje zebrane informacje o bohaterze, – odróżnia bohatera głównego od drugoplanowego, – dokonuje analizy fragmentu utworu, aby określić rodzaj narracji, – określa tematykę utworu, – omawia wątek poboczny, – porównuje doświadczenia bohaterów literackich z własnymi doświadczeniami, – odróżnia informacje ważne od mniej istotnych, – porównuje treść czytanych utworów z własnymi	– charakteryzuje bohatera, również za pomocą narzędzi interaktywnych, – porównuje narrację pierwszoosobową z trzecioosobową i przedstawia wnioski, – określa problematykę utworu i prezentuje ją w twórczy sposób, – ciekawie prezentuje własną interpretację biblijnych opowieści, – w interpretacji utworów epickich wykorzystuje odwołania do wartości uniwersalnych związanych z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi, – w interpretacji utworów epickich odwołuje się do kontekstu biograficznego, – wyjaśnia wpływ kontekstu

Autorka: Dorota Podorska

© Copyright by WSiP

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego* (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 8				
ocena dopuszczająca	**ocena dostateczna**	**ocena dobra**	**ocena bardzo dobra**	**ocena celująca**
Uczeń				
UTWORY EPICKIE				
epickim, – wymienia cechy postawy bohatera, – wie, jakie jest przesłanie utworu epickiego, – rozpoznaje w utworach epickich wartości ważne dla Polaków, – dostrzega w omawianych utworach epickich elementy historyczne, – wymienia autorów utworów epickich wskazanych w *Podstawie programowej*.	wartości ważnych dla Polaków na przestrzeni dziejów, – wymienia wydarzenia historyczne zawarte w omówionych tekstach, – rozumie słowo *kontekst* i zna rodzaje kontekstów w utworach epickich, – zna elementy z życia autorów utworów epickich wskazanych w *Podstawie programowej*.	opowieści biblijnych, – podaje przykłady alegorii i symbolu, – zna przyczyny niepowodzeń bohatera, – wypowiada się na temat przesłania utworu, – porównuje wartości ważne dla Polaków ze swoimi wartościami, – dostrzega różne konteksty w omawianych utworach epickich, – posługuje się biografią autora w interpretacji utworów epickich.	doświadczeniami, – interpretuje biblijne opowieści, – omawia funkcje alegorii, – ocenia postawę bohatera i przyczyny jego niepowodzenia, – formułuje przesłanie utworu, – omawiając utwory epickie, nawiązuje do kontekstów, np. historycznego, biograficznego, filozoficznego, kulturowego, – dostrzega i wskazuje nawiązania biograficzne w omawianych utworach epickich.	historycznego i historycznoliterackiego na treść i formę utworów epickich, – porównuje utwory epickie z różnych kultur i epok, uwzględniając kontekst kulturowy, filozoficzny i społeczny.

Autorka: Dorota Podorska

© Copyright by WSiP

I.1. Czytanie utworów literackich – dramat

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego* (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 8				
ocena dopuszczająca	**ocena dostateczna**	**ocena dobra**	**ocena bardzo dobra**	**ocena celująca**
Uczeń				
UTWORY DRAMATYCZNE				
– zna pojęcie dramatu, – wie, że dramat to jeden z rodzajów literackich, – wie, że gatunki dramatu to tragedia i komedia, – zna podstawowe cechy utworów dramatycznych, – odróżnia utwór pisany prozą i wierszem od dramatu, – wymienia elementy świata przedstawionego w dramacie: czas, miejsce akcji, bohaterowie, wydarzenia, – wie, czym się różni realizm od fantastyki w dramacie, – wie, że dzieło dramatyczne ma kontekst kulturowy i biograficzny,	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – wie, czym cechuje się dramat jako rodzaj literacki, – zna cechy utworów dramatycznych, – wie, czym cechuje się tragedia i komedia, – opisuje elementy świata przedstawionego w dramacie, – wymienia charakterystyczne elementy dramatu: akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog, – omawia elementy realistyczne i fantastyczne w dramacie, – rozpoznaje rodzaje bohaterów w dramacie, – zna pojęcie bohatera tragicznego i komizmu,	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – rozpoznaje dramat jako rodzaj literacki, – wskazuje cechy utworów dramatycznych, – wymienia cechy tragedii i komedii, – opowiada o elementach świata przedstawionego w dramacie, – wskazuje akt, scenę, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog, – odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych, – określa rodzaj bohatera: główny i drugoplanowy, – wskazuje bohatera tragicznego, – ocenia bohaterów dramatu,	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: – uzasadnia, dlaczego utwór jest dramatem, – omawia cechy rodzajowe dramatu i cechy gatunkowe tragedii i komedii, – wyjaśnia różnice miedzy elementami realistycznymi a fantastycznymi dramatu, – rozpoznaje związki przyczynowo-skutkowe, rodzaj bohatera, – określa relacje łączące bohaterów, – odróżnia bohatera głównego od drugoplanowego, – określa funkcje komizmu, – wyjaśnia, dlaczego dana postać jest bohaterem tragicznym,	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: – udowadnia, że utwór jest dramatem, podając odpowiednie przykłady z tekstu, – określa funkcje komizmu, – prezentuje według własnego pomysłu, z wykorzystaniem narzędzi interaktywnych, jak rozumie wzajemne zależności miedzy wydarzeniami w dramatach z kanonu lektur obowiązkowych, – określa problematykę dramatów poznanych w klasach 7 i 8 i prezentuje ją w twórczy sposób, – wyczerpująco wypowiada się na temat wydarzeń

Autorka: Dorota Podorska

© Copyright by WSiP

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego* (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 8				
ocena dopuszczająca	**ocena dostateczna**	**ocena dobra**	**ocena bardzo dobra**	**ocena celująca**
Uczeń				
UTWORY DRAMATYCZNE				
– wymienia utwory dramatyczne poznane w klasach 7 i 8, – zna utwory dramatyczne z kanonu lektur obowiązkowych.	– zna etapy rozwoju akcji dramatycznej, – rozumie pojęcie dramatu romantycznego, – wypowiada się na temat dramatów poznanych w klasach 7 i 8, – krótko opowiada, o czym jest utwór dramatyczny z kanonu lektur obowiązkowych.	– określa, na czym polega komizm, – nazywa etapy rozwoju akcji dramatycznej, – rozumie kontekst kulturowy i biograficzny dramatu, – rozpoznaje cechy dramatu romantycznego, – prezentuje w dowolnej formie (w tym w formie interaktywnej) treść dramatów z kanonu lektur obowiązkowych.	– omawia etapy rozwoju akcji dramatycznej, – wskazuje w utworze cechy dramatu romantycznego, – wyjaśnia kontekst kulturowy i biograficzny dramatów poznanych w klasach 7 i 8.	przedstawionych w dramatach z kanonu lektur obowiązkowych, odwołując się do znajomości całej lektury.

Autorka: Dorota Podorska

© Copyright by WSiP

I.1. Czytanie utworów literackich – utwory synkretyczne

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego* (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 8				
ocena dopuszczająca	**ocena dostateczna**	**ocena dobra**	**ocena bardzo dobra**	**ocena celująca**
Uczeń				
UTWORY SYNKRETYCZNE (M.IN. BALLADA)				
– wie, że ballada zawiera elementy epiki, liryki i dramatu, – wymienia elementy świata przedstawionego w balladzie, – wie, czym jest punkt kulminacyjny w balladzie, – wymienia utwory synkretyczne poznane w klasach 7 i 8, – zna utwory synkretyczne z kanonu lektur obowiązkowych.	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – zna cechy ballady, – dostrzega w balladzie elementy epiki, liryki i dramatu, – omawiam elementy świata przedstawionego w balladzie; – wyjaśnia, czym jest punkt kulminacyjny w balladzie, – wypowiada się na temat utworów synkretycznych poznanych w klasach 7 i 8, – krótko opowiada, o czym jest utwór synkretyczny z kanonu lektur obowiązkowych. – dostrzega w sztuce nawiązania do poznanych utworów synkretycznych.	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – wymienia cechy ballady, – wie, na czym polega synkretyzm ballady, – porządkuje wydarzenia ballady w sposób przyczynowo-skutkowy, – ocenia dzieła sztuki nawiązujące do poznanych utworów synkretycznych, – tworzy ciekawe wypowiedzi inspirowane utworami synkretycznymi z kanonu lektur obowiązkowych.	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: – wnikliwie omawia cechy ballady, – wyjaśnia, na czym polega synkretyzm danego dzieła, – określa funkcje punktu kulminacyjnego w balladzie, – porządkuje zebrany materiał na temat utworów synkretycznych z kanonu lektur obowiązkowych, – interpretuje dzieła sztuki nawiązujące do poznanych utworów synkretycznych, – tworzy rozbudowane wypowiedzi inspirowane utworami synkretycznymi.	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: – samodzielnie analizuje i interpretuje utwory synkretyczne z kanonu lektur obowiązkowych, – prezentuje według własnego pomysłu, również interaktywnie, świat przedstawiony w poznanych utworach synkretycznych.

Autorka: Dorota Podorska

© Copyright by WSiP

I.2. Odbiór tekstów kultury

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego* (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 8				
ocena dopuszczająca	**ocena dostateczna**	**ocena dobra**	**ocena bardzo dobra**	**ocena celująca**
Uczeń				
INNE TEKSTY KULTURY				
– określa tematykę poznanych tekstów kultury, – wymienia elementy tekstu kultury, – nazywa wrażenia wywołane tekstem kultury, – dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą publicystyczną, naukową i popularnonaukową, – wie, że są różne gatunki dziennikarskie, – rozpoznaje wywiad, artykuł, reportaż wśród gatunków publicystycznych, – wie, co to jest lid.	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – wyszukuje potrzebne informacje, – prezentuje elementy obrazu, grafiki, rzeźby, fotografii itp., – cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego, – rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, artykuł, reportaż, – podaje funkcje lidu, – dostrzega wartości estetyczne poznanych tekstów kultury.	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – wskazuje cechy tekstów kultury, – nazywa emocje, które mogą odczuwać postacie z obrazu, grafiki, rzeźby, fotografii, – przedstawia własne rozumienie tekstu kultury, – określa funkcje literatury pięknej, publicystycznej, popularnonaukowej i naukowej, – określa podstawowe cechy wywiadu, artykułu, reportażu, – określa znaczenie lidu.	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: – opowiada w kilku zdaniach o problemie rozważanym w tekście, – opisuje elementy obrazu, grafiki, rzeźby, fotografii, – uzasadnia własne rozumienie tekstu kultury, – znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych, – porównuje różne dzieła, – omawia funkcje lidu.	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: – omawia elementy sztuki plastycznej: plan, barwy, kompozycję, światło, ruch, – dokonuje przekładu intersemiotycznego, np. tworzy historię, która mogłaby się wydarzyć w miejscu ukazanym na obrazie czy fotografii, – przedstawia własną interpretację dzieła sztuki.

Autorka: Dorota Podorska

© Copyright by WSiP

II. KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

II.1. Gramatyka języka polskiego – fonetyka

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego* (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 8				
ocena dopuszczająca	**ocena dostateczna**	**ocena dobra**	**ocena bardzo dobra**	**ocena celująca**
Uczeń				
FONETYKA				
– zna pojęcie *fonetyka*, – zna zasady dzielenia wyrazów na głoski i sylaby, – rozpoznaje samogłoski i spółgłoski, – wie, że *i* w wyrazie może pełnić różne funkcje, – wie, czym są upodobnienia fonetyczne, – zna reguły akcentowania w języku polskim.	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – rozumie, czym zajmuje się fonetyka, – rozróżnia rodzaje głosek, – rozumie funkcje głoski *i*, – rozumie, na czym polegają zjawiska fonetyczne w polszczyźnie, – wymienia reguły akcentowania w języku polskim, – rozpoznaje wyjątki od zasad akcentowania.	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – poprawnie dzieli wyrazy na litery, głoski i sylaby, – poprawnie przenosi wyrazy, – określa rolę samogłoski *i*, – omawia mechanizm upodobnień fonetycznych, – stosuje reguły akcentowania w języku polskim oraz prawidłową intonację, – wymienia wyjątki od zasad akcentowania.	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: – rozpoznaje rodzaje wszystkich głosek i omawia ich cechy, – rozpoznaje funkcję litery *i* w wyrazie, – objaśnia mechanizm upodobnień fonetycznych, podaje ich przykłady, – wypowiada się z prawidłową intonacją, – prawidłowo akcentuje wyrazy i zdania oraz wyjątki.	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: – rozumie i wykorzystuje wiedzę o głoskach oraz upodobnieniach do poprawnego mówienia i pisania, – świadomie i bezbłędnie akcentuje wyrazy i zdania we wszystkich swoich wypowiedziach oraz podczas czytania i recytacji.

Autorka: Dorota Podorska

© Copyright by WSiP

II.1. Gramatyka języka polskiego – słowotwórstwo

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego* (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 8				
ocena dopuszczająca	**ocena dostateczna**	**ocena dobra**	**ocena bardzo dobra**	**ocena celująca**
Uczeń				
SŁOWOTWÓRSTWO				
– zna pojęcia: *temat słowotwórczy*, *definicja słowotwórcza*, *formant*, a także *rodzina wyrazów*, *wyraz pokrewny*, *rdzeń*, *rdzenie oboczne*, – rozpoznaje wyraz podstawowy i wyrazy pochodne, – wie, jakie znaczenia są nadawane wyrazom przez formanty, – wie, czym są wyrazy złożone i zna podstawowe zasady ich pisowni.	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – wie, czym zajmuje się słowotwórstwo, – odróżnia wyraz podstawowy od wyrazu pochodnego, – próbuje przeprowadzać analizę słowotwórczą wyrazu, – rozpoznaje znaczenia nadawane wyrazom przez formanty, – rozpoznaje wyrazy pokrewne, – rozpoznaje wyrazy złożone, – zna zasady tworzenia i pisowni wyrazów złożonych.	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – wyjaśnia, czym są wyrazy podstawowe i pochodne, – przeprowadza analizę słowotwórczą wyrazu, – wyjaśnia funkcję formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, – podaje przykłady kategorii znaczeniowych wyrazów, – rozpoznaje rodzinę wyrazów, wskazuje rdzeń i oboczności, – omawia zasady tworzenia wyrazów złożonych i objaśnia ich pisownię.	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: – poprawnie przeprowadza analizy słowotwórcze, – rozpoznaje rodzaj formantu w wyrazie, – omawia znaczeniotwórczą funkcję formantów, – podaje przykłady wyrazów należących do jednej rodziny, – przedstawia na wykresie zależności między wyrazami pokrewnymi, – tworzy wyrazy złożone – stosuje w praktyce zasady pisowni wyrazów złożonych.	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: – świadomie stosuje w swoich wypowiedziach: wyrazy podstawowe i pochodne, wyrazy należące do różnych kategorii znaczeniowych, wyrazy pokrewne i wyrazy złożone, – bezbłędnie analizuje budowę słowotwórczą wyrazu.

Autorka: Dorota Podorska

© Copyright by WSiP

II.1. Gramatyka języka polskiego – fleksja

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego* (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 8				
ocena dopuszczająca	**ocena dostateczna**	**ocena dobra**	**ocena bardzo dobra**	**ocena celująca**
Uczeń				
FLEKSJA				
– odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych, – wie, że imiesłowy przymiotnikowy i przysłówkowy są nieosobowymi formami czasownika, – zna zasady tworzenia i odmiany imiesłowów, – zna podstawowe zasady pisowni *nie* z różnymi częściami mowy oraz wyjątki od tych zasad, – zna wybrane zasady zapisu nazw miejscowych i nazw mieszkańców, – zna zasady odmiany imion i nazwisk w języku polskim.	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – rozpoznaje nieosobowe formy czasownika: formy zakończone na *-no* , *-to*, bezokoliczniki, imiesłowy, – podaje końcówki imiesłowów, – wyjaśnia zasady tworzenia i odmiany imiesłowów, – wie, jak odróżnić imiesłów od przymiotnika, – tworzy imiesłowy z partykułą *nie*, – zna zasady pisowni *nie* z różnymi częściami mowy, – wymienia zasady odmiany i zapisu nazw miejscowych, nazw mieszkańców oraz imion i nazwisk.	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – rozpoznaje, z jaką częścią mowy ma do czynienia, – określa formę fleksyjną wyrazu, – wskazuje imiesłów w zdaniu i określa jego rodzaj, – wymienia wyjątki od zasad pisowni partykuły *nie*, – rozpoznaje nazwy miejscowe, – stosuje zasady odmiany i zapisu nazw miejscowych i nazw mieszkańców, – poprawnie odmienia imiona i nazwiska..	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: – tworzy wskazane formy fleksyjne wyrazów, – przekształca wskazane czasowniki na konstrukcje z imiesłowami, – bezbłędnie zapisuje *nie* z różnymi częściami mowy – uwzględnienia wyjątki od zasad pisowni partykuły *nie*, – podaje własne przykłady nazw miejscowych, – bezbłędnie odmienia i zapisuje nazwy miejscowe, nazwy mieszkańców oraz imiona i nazwiska, – wyjaśnia pochodzenie imion i nazwisk.	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: – poprawnie używa imiesłowów, – wskazuje i poprawia błędy fleksyjne, – redaguje tekst z użyciem partykuły *nie* z różnymi częściami mowy, – poprawia błędy swoje i innych w zapisie *nie* z różnymi częściami mowy, w tym z wyjątkami, – koryguje błędy swoje i innych w odmianie i zapisie nazw miejscowych, nazw mieszkańców oraz imion i nazwisk.

Autorka: Dorota Podorska

© Copyright by WSiP

II.1. Gramatyka języka polskiego – składnia

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego* (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 8				
ocena dopuszczająca	**ocena dostateczna**	**ocena dobra**	**ocena bardzo dobra**	**ocena celująca**
Uczeń				
SKŁADNIA				
– wie, że w polskiej składni istnieją równoważniki zdania, zdania pojedyncze i złożone (współrzędnie, podrzędnie i wielokrotnie) oraz wypowiedzenia z imiesłowowym równoważnikiem zdania, – próbuje przekształcać równoważnik w zdanie pojedyncze, a następnie w zdanie złożone oraz w wypowiedzenie z imiesłowowym równoważnikiem zdania, – zna zasady interpunkcji w zdaniach wielokrotnie złożonych, – rozumie różnicę miedzy mową zależną a niezależną.	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – rozróżnia równoważniki zdań, zdania pojedyncze, złożone (współrzędnie, podrzędnie i wielokrotnie) oraz wypowiedzenia z imiesłowowym równoważnikiem zdania, – zna typy zdań złożonych, – tworzy wypowiedzenia wielokrotnie złożone ze zdań pojedynczych, – stosuje zasady interpunkcji w zdaniach wielokrotnie złożonych, – odróżnia mowę zależną od mowy niezależnej i umie wskazać je w tekście	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – rozpoznaje w tekście równoważniki zdań, zdania pojedyncze, złożone (współrzędnie, podrzędnie i wielokrotnie) oraz wypowiedzenia z imiesłowowym równoważnikiem zdania, – przekształca wypowiedzenia zbudowane z różnego rodzaju zdań złożonych, – przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie, – uzupełnia zdania wyliczeniami i wtrąceniami z zachowaniem zasad interpunkcji.	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: – układa równoważniki zdań, zdania pojedyncze, złożone (współrzędnie, podrzędnie i wielokrotnie) oraz wypowiedzenia z imiesłowowym równoważnikiem zdania, zachowując poprawną interpunkcję, – odpowiednio nazywa wypowiedzenia składowe zdań wielokrotnie złożonych, – stosuje imiesłowowy równoważnik zdania w swoich wypowiedziach, – przy zapisie dialogu stosuje poprawną interpunkcję.	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: – poprawnie stosuje w swoich wypowiedziach zdanie, równoważnik zdania, imiesłowowy równoważnik zdania oraz wypowiedzenia wielokrotnie złożone, – wskazuje i poprawia błędy związane z użyciem imiesłowowego równoważnika zdania oraz składnią zdania złożonego, – przeprowadza analizę składniową zdań wielokrotnie złożonych, – redaguje tekst, w którym wypowiedzi bohaterów zapisuje w formie mowy niezależnej.

Autorka: Dorota Podorska

© Copyright by WSiP

II.2. Zróżnicowanie języka

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego* (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 8				
ocena dopuszczająca	**ocena dostateczna**	**ocena dobra**	**ocena bardzo dobra**	**ocena celująca**
Uczeń				
ZRÓŻNICOWANIE JĘZYKA				
– zna pojęcia: *synonim*, *antonim*, *homonim*, *wyraz wieloznaczny*, *neologizm*, *archaizm*, *kolokwializm*, *zapożyczenie*, *związek frazeologiczny*, – wie, czym jest słownictwo wartościujące, – rozróżnia synonim od antonimu i homonimu, a archaizm od neologizmu, – dostrzega archaizmy w utworze, – dostrzega kolokwializmy w wypowiedzi i próbuje je zastąpić wyrazami ze słownictwa ogólnego, – wie, że zapożyczenie można zastąpić wyrazem rodzimym,	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – rozumie pojęcia: *synonim*, *antonim*, *homonim*, *wyraz wieloznaczny*, *neologizm*, *archaizm*, *kolokwializm*, *zapożyczenie*, *związek frazeologiczny*, – wskazuje synonimy, antonimy, homonimy i frazeologizmy, – zna znaczenie wybranych związków frazeologicznych, – zna rodzaje i funkcje archaizmów, neologizmów i zapożyczeń, – zastępuje kolokwializmy wyrazami ze słownictwa ogólnego, a zapożyczenia – wyrazami rodzimymi, – tworzy wyrazy o szerszym	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – podaje przykłady synonimów, antonimów i homonimów, – wskazuje związki frazeologiczne w utworze, rozumie ich znaczenie, – podaje przykłady archaizmów i neologizmów, zdrobnień, zgrubień, związków frazeologicznych i określa ich funkcje w tekście, – omawia funkcje kolokwializmów i słownictwa wartościującego, – wymienia różne rodzaje zapożyczeń, wyjaśnia ich funkcje i omawia ich przydatność, – rozpoznaje i omawia	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: – tworzy synonimy oraz antonimy konkretnych słów, – wyjaśnia różnicę między archaizmem a neologizmem oraz zdrobnieniem a zgrubieniem, – poprawnie używa frazeologizmów w swoich wypowiedziach, – interpretuje tekst, biorąc pod uwagę znaczenie i funkcję archaizmów, neologizmów, kolokwializmów, – stosuje różne sposoby wzbogacania słownictwa, – wskazuje w tekście środki charakterystyczne dla	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: – funkcjonalnie wykorzystuje zdobyte wiadomości, – urozmaica język swojej wypowiedzi, – świadomie stosuje neologizmy w swoich wypowiedziach, – świadomie używa kolokwializmów i archaizmów w celu stylizacji tekstu, – na bieżąco wzbogaca swoje słownictwo, – koryguje błędy swoje i innych, – tworzy prace w odpowiednim stylu językowym.

Autorka: Dorota Podorska

© Copyright by WSiP

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego* (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 8				
ocena dopuszczająca	**ocena dostateczna**	**ocena dobra**	**ocena bardzo dobra**	**ocena celująca**
Uczeń				
ZRÓŻNICOWANIE JĘZYKA				
– odróżnia treść i zakres znaczeniowy wyrazu, – wie, że zasób słownictwa jest stale wzbogacany, – wie, co to jest styl językowy, – zna różne rodzaje stylów językowych.	zakresie lub bogatszej treści, – rozpoznaje zdrobnienia i zgrubienia, – zna sposoby wzbogacania słownictwa, – rozpoznaje różnice między językiem mówionym a pisanym, oficjalnym a nieoficjalnym, – rozpoznaje różne rodzaje stylów językowych, – zna środki językowe charakterystyczne dla różnych stylów.	wyznaczniki stylu językowego, – rozpoznaje cechy stylu w czytanym tekście, – omawia różne rodzaje stylów językowych.	różnych stylów językowych, – podaje przykłady tekstów pisanych różnymi stylami.	

© Copyright by WSiP

II.3. Komunikacja językowa i kultura języka

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego* (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 8				
ocena dopuszczająca	**ocena dostateczna**	**ocena dobra**	**ocena bardzo dobra**	**ocena celująca**
Uczeń				
KOMUNIKACJA JĘZYKOWA I KULTURA JĘZYKA				
– zna zasady pisowni, – wie, że istnieje norma wzorcowa i norma użytkowa, – wie, że istnieją różne rodzaje błędów językowych, – rozpoznaje teksty reklamowe, – wskazuje slogany reklamowe, – wie, że w języku istnieje perswazja, – dostrzega manipulację językową, – zna zasady dyskutowania, – stara się zabierać głos w dyskusji, – formułuje argumenty.	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – wie, co to jest norma językowa i błąd językowy, – wymienia rodzaje błędów, – odróżnia normę wzorcową od normy użytkowej, – zna cechy i funkcje tekstów reklamowych, – wie, czym jest slogan, – odróżnia perswazję od manipulacji, – rozpoznaje środki służące manipulacji językowej, – zna znaczenie języka ciała w komunikacji, – zna środki retoryczne stosowane w dyskusji, – podaje przykłady słownictwa modnego, – wyraża opinię na temat	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – wyjaśnia różnicę między normą wzorcową a normą użytkową, – omawia różne rodzaje błędów językowych, – przekształca wypowiedzi tak, by usunąć błędy, – określa cechy i funkcje tekstów reklamowych, – wskazuje różnicę między perswazją a manipulacją, – ocenia zasady dyskutowania, – przedstawia argumenty w dyskusji, – stosuje środki retoryczne, – wyjaśnia, na czym polega kultura języka, – podaje przykłady mody językowej.	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: – na przykładach wyjaśnia różnicę między normą wzorcową a użytkową, – w praktyce rozpoznaje i eliminuje różne rodzaje błędów językowych, – podaje przykłady sloganów reklamowych, – wskazuje w tekście środki służące manipulacji, – stosuje w praktyce zasady dyskutowania, – poprawnie stosuje środki retoryczne, – zastępuje słownictwo modne synonimami, – uzasadnia opinię na temat zjawisk językowych i ochrony polszczyzny.	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: – poprawia błędy w pracach swoich oraz kolegów / koleżanek, – na co dzień wykorzystuje wiedzę o komunikacji językowej i kulturze języka, – świadomie posługuje się perswazją, – nie poddaje się manipulacji językowej ani jej nie używa, – zna różne odmiany dyskusji, – bierze udział w debacie.

Autorka: Dorota Podorska

© Copyright by WSiP

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego* (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 8				
ocena dopuszczająca	**ocena dostateczna**	**ocena dobra**	**ocena bardzo dobra**	**ocena celująca**
Uczeń				
KOMUNIKACJA JĘZYKOWA I KULTURA JĘZYKA				
	zjawisk językowych i ochrony polszczyzny.			

II.4. Ortografia i interpunkcja

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego* (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 8				
ocena dopuszczająca	**ocena dostateczna**	**ocena dobra**	**ocena bardzo dobra**	**ocena celująca**
Uczeń				
ORTOGRAFIA I INTERPUNKCJA				
– zna reguły polskiej ortografii, – zna zasady interpunkcji w zdaniach oraz sposoby przytaczania cudzej wypowiedzi.	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – rozumie, że na ortografię wpływa związek między formami fleksyjnymi oraz wyrazami pokrewnymi, – rozpoznaje reguły ortograficzne, – stosuje zasady poprawnej pisowni i interpunkcji.	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – wie, co łączy ortografię z tradycją, – rozumie, że pisownia odzwierciedla zmiany, które kiedyś zaszły w języku, – objaśnia reguły ortograficzne i interpunkcyjne.	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: – w praktyce stosuje się do zasad polskiej ortografii i interpunkcji.	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: – poprawia błędy ortograficzne i interpunkcyjne w pracach swoich oraz kolegów / koleżanek.

Autorka: Dorota Podorska

© Copyright by WSiP

III. TWORZENIE WYPOWIEDZI

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego* (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 8				
ocena dopuszczająca	**ocena dostateczna**	**ocena dobra**	**ocena bardzo dobra**	**ocena celująca**
Uczeń				
ROZPRAWKA, OPOWIADANIE TWÓRCZE, PRZEMÓWIENIE, CV, LIST MOTYWACYJNY, PODANIE				
– wie, czym jest rozprawka, – zna pojęcia *teza* i *argument*, – wie, że argumenty należy hierarchizować, – wie, że argument powinien być uzasadniony i zawierać odwołanie do przykładu, – wie, czym jest plan kompozycyjny, – zna cechy przemówienia i cel tej formy wypowiedzi, – zna rodzaje argumentów, – zna zwroty do słuchaczy, – wie, że w przemówieniu wykorzystuje się głos i mowę ciała, – odróżnia opowiadanie twórcze od odtwórczego, – zna typy narracji, – wie, że opowiadanie trzeba odpowiednio	spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: – wymienia elementy kompozycyjne rozprawki, – formułuję tezę, – wie, czym jest argument, – odróżnia przykład od argumentu, – wie, na czym polega hierarchizacja argumentów, – wie, co to jest wniosek, – zna zasady tworzenia planu kompozycyjnego – zna etapy pracy nad przemówieniem, – dobiera argumenty i zwroty do słuchaczy, – wie, jak wykorzystać głos i mowę ciała, – rozróżnia typy narracji, – wie, na czym polega	spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: – wymienia cechy rozprawki, – odróżnia tezę od hipotezy, – odróżnia argument od kontrargumentu, – ilustruje argument przykładem, – próbuje uporządkować wywód, – pracuje nad planem kompozycyjnym, – podejmuje próbę wnioskowania, – pisze rozprawkę z hipotezą oraz przemówienie, w którym odpiera przewidywany kontrargument, – uzasadnia dobór argumentów, – stosuje odpowiednie zwroty do słuchaczy, – wskazuje różnice między	spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: – stawia ciekawe / oryginalne hipotezy, – formułuje kontrargumenty, – hierarchizuje argumenty, – zgadza się z cudzym poglądem lub z nim polemizuje, rzeczowo uzasadniając własne zdanie, – formułuje wnioski, – porządkuje wywód argumentacyjny, – sporządza plan kompozycyjny, – funkcjonalnie korzysta ze zwrotów do słuchaczy, – używa środków retorycznych, – świadomie wykorzystuje głos i mowę ciała, – stosuje w opowiadaniu sześć elementów urozmaicania stylu,	spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: – samodzielnie pisze spójną i rozwiniętą rozprawkę z tezą oraz hipotezą, uwzględniając wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi, – samodzielnie pisze spójne przemówienie, używając różnych środków retorycznych i różnych rodzajów argumentów, – publicznie wygłasza swoje przemówienie, – samodzielnie pisze spójne rozwinięte i ciekawe opowiadanie twórcze, uwzględniając wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi,

Autorka: Dorota Podorska

© Copyright by WSiP

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego* (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku *Zamieńmy słowo* dla klasy 8				
ocena dopuszczająca	**ocena dostateczna**	**ocena dobra**	**ocena bardzo dobra**	**ocena celująca**
Uczeń				
ROZPRAWKA, OPOWIADANIE TWÓRCZE, PRZEMÓWIENIE, CV, LIST MOTYWACYJNY, PODANIE				
skomponować, – zna pojęcia retrospekcji i puenty, – pod kierunkiem nauczyciela i / lub w grupie pisze rozprawkę z tezą, opowiadanie twórcze oraz proste przemówienie, – zna pojęcie spójności tekstu, – zna wybrane kryteria oceny różnych form wypowiedzi, – wie, czym są teksty użytkowe, – wie, czemu służą CV i list motywacyjny.	trójdzielna kompozycja opowiadania, rozprawki, przemówienia, – rozumie znaczenie retrospekcji i puenty, – pisze rozprawkę z tezą, opowiadanie twórcze i przemówienie, – zna środki językowe nadające tekstowi spójność, – przekształca tekst tak, by tworzył logiczną całość, – rozpoznaje w tekstach wnioskowanie, – wymienia kryteria oceny różnych form wypowiedzi, – odróżnia podanie od innych form użytkowych, – zna elementy kompozycyjne CV i listu motywacyjnego.	opowiadaniem twórczym a odtwórczym, – stosuje różne typy narracji w opowiadaniu, – stosuje akapity dla oznaczenia głównych elementów kompozycyjnych tekstu, – stosuje w opowiadaniu retrospekcję i puentę, – dba o spójność tworzonego tekstu, – stosuje środki językowe nadające tekstowi spójność, – ocenia różne formy wypowiedzi, stosując poznane kryteria, – wyjaśnia, czym są CV, list motywacyjny i podanie, – umie napisać wskazany tekst użytkowy.	– rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych, – pisze rozwiniętą rozprawkę z tezą i hipotezą, ciekawe rozbudowane przemówienie i opowiadanie twórcze, – omawia zasady tworzenia konkretnych tekstów użytkowych, – tworzy tekst jako logiczną całość, – pisze podanie zgodnie z wszelkimi wymogami tej formy wypowiedzi, – poprawnie tworzy dokumenty aplikacyjne.	– koryguje własne i cudze błędy związane z tworzeniem form wypowiedzi, – tworzy bezbłędnie pisma użytkowe.

Autorka: Dorota Podorska

© Copyright by WSiP